

Szokatlan, bár nem egyedi jelenség: a címlapon az előadó neve, valamint angol nyelvű cím – a tartalomról a borító hátoldala tájékoztat. Mondhatnánk, „előadói album”, de ezúttal némiképp másról többről van szó. Előadói albumot ugyanis leginkább olyan „sztárokkal”, „csillagokkal” szoktak megjelentetni, akiknek e neve a szó jó értelmében „áruvédjegy”, tehát, az érdeklődő közönség „rájuk” kíváncsi, szinte függetlenül attól, hogy éppen mit hall az előadásukban.

Rajk Judit (wikipedia)

Rajk Judit korántsem tartozik a média által beharangozott művészek közé, épp ellenkezőleg. És éppen ebben van a felvételnek a különlegessége.

A címlapról szólva, érdemes kiegészíteni a szöveges infót a látvánnyal: a címlapfotó ugyanis „szervesen beletartozik” abba a gondolatkörbe, amelyhez érdemi hangzó illusztrációt jelent a korong. Az angol cím – muzsikusberekben leginkább olaszul otthonos: „tempo rubato” (magyarul „lopott idő”, hozzátéve, hogy az ilyesfajta „lopás” legszigorúbb értelemben is „bocsánatos bűnnek” minősül).

Az énekesnő Liszt költői magyarázatát hívja segítségül a „rubato” értelmezéséhez (s ennek ismeretében kifejezetten konkrét illusztrációnak tűnik Rosie Rey-Foldi munkája): „Nézd ezt a platánfát, a szellő játszadozik a kis levelekkel, a kis ágak velük mozognak, ám a fa törzse szilárd és mozdulatlan. Ez a rubato”.

Ezúttal a hangzó anyag és a kísérőszöveg szerves egységet alkot, mondhatni, körbejárható portréorozatot alkot Rajk Juditról (s mivel az összeállítás is az ő szellemi terméke, hangzó önarckép-tár értékű). A többféle megközelítés nagy esélyt jelent ahhoz, hogy minél szélesebb közönséget „szóljtson meg” – ezen ismertető/ajánlóknak is ez a – nem is rejtett – célja.

Mert napjainkban, amikor a média jóvoltából felmérhetetlen mennyiségben áll rendelkezésre „hallgatnivaló”, elképesztően nehéz a tudatos tájékozódás. A céltudatos érdeklődést is könnyen eltérítik a kínáló „érdekességek” – ráadásul, mindeközben megannyi érték mellett haladunk el figyelmen kívül.

Szakmai életrajzát tekintve elismerésre méltó múlttal rendelkezik Rajk Judit – de még azok számára is, akik személyesen ismerik, és részesei (haszonélvezői) valamely tevékenységének, megannyi újdonságot tartalmaz az ismertetőszöveg. Amit azért is érdemes figyelmesen elolvasni, mert sok olyan információt tartalmaz, amihez azért nem jutottunk hozzá korábban, mert hiányoztak a „kereső-kérdéseink”...

Nos, az alténekes olyan műsort állított össze, amely illusztrációul szolgál(hat) azokhoz a kérdésekhez, amelyek őt, mint gondolkodó embert/muzsikust/tanárt foglalkoztatják. Mindezekről a kísérőszövege tájékoztat – de a műsor eme ismeretek nélkül is figyelemreméltó. Két rétege első látásra megkülönböztethető: Kodály és kortárs – ám e két réteg nem egymás ellentétéként jelenik meg! Közös mozzanatként valamennyiben megtalálható a „ready-made”, azaz a „talált tárgy” gondolata, amely az előadót – több minőségében is – foglalkoztatja.

Érdekes adalékokat tudunk meg a Kodály-feldolgozásokról (a két ismert balladáról, a Mónár Annáról és a Kádár Katáról, a sajnálatosan ritkán hallható Fáj a szívem tételről, valamint a Magyar népzene sorozatból való négy népdalnak a Paul Angerer által készített kamarazenei feldolgozásáról). Tudatos mozzanatként tünteti fel e vokális művek esetében a 20. század eleji előadások tradíciójának visszaidézését – tekintetben is, hogy (csakúgy, mint Bartók és Kodály műveinek nemzetközi elismertséget szerző előadásain) olasz karmesterre bízta az irányítást. A Budapesti Vonósok élén ezúttal Alessandro Cedrone áll, akinek Rajk Judit hangversenytermi előadásokon is együtt dolgozott, a határainkon túl is. Életrajzi adalékok gazdag hálója szövi át a műsorválasztást, sőt, a közreműködők kiválasztását is, amely a kísérőszövegből nyomon követhető.

A hallgatót azonban elsősorban a hangzó végeredmény érdekli, s nem kétséges: a kodályi életmű iránti elmélyültebb érdeklődést igazi élménnyel inspirálja a felvétel.

A Mónár Annát mintegy mottóként előzi meg Jeney Zoltán zenéje, a Halotti szertartásból kiemelt (a Kodály-műhöz hangnemben illesztett, tehát transzponált) részlet (Weöres Sándor versére: Én imádtam a kereszt tövébe hullva...). Az a cappella kezdetre szépen rímelt az összeállítás végén Dukay Barnabás spanyol nyelvű monódiája („...az anyém, és értem van...”, monódia Keresztes Szent János szövegére). Ez utóbbi, csakúgy, mint Balogh Máté két darabja, Rajk Juditnak, neki szóló ajánlással készült. A kísérőfüzet terjedelmi okokból nem tartalmazza a szövegeket, ám felhívja a figyelmet, hogy az énekesnő honlapján elérhetőek (annál is fontosabb ez az információ, mert Balogh Máté németül zenésítette meg Rückert versét, a Pelon Özer haikuira komponált 12 makám vokálistételei pedig törökül hangzanak fel).

Az egyes tételekben szólólistaként közreműködő hangszerek közül Vámos Marcellról nem kapunk információt, Horia Dumitrache (klarinét), Szalai András (cimbalom), Varga Oszkár (hegedű, a Budapesti Vonósok koncertmestere) és csörgődobon saját művében Balogh Máté számára jutott hely a bookletben. Arra is, hogy méltató sorokat olvashassunk a Chicago Tribune-ből, amely mezzo-szopránként ír Rajk Juditról, jöllehet, leginkább hangjának mély regiszterével kápráztatja el leginkább hallgatóit (kiváltképp a magyarok örvendezhetnek, hiszen többnyire mezzoszopránok vállalkoznak a mélyfekvésű szólások megszólaltatására).

Rajk Judit – sokrétű tevékenysége mellett – biztosított „tempo rubato”-t e felvétel elkészítésére. Korántsem minősül „lopott” időnek, ha bárki időt szakít a felvétel meghallgatására, és a hallottak és olvasottak nyomán felmerülő gondolatok továbbfűzésére. És ha a magyarban nem társulnak pejoratív mellékiz a „kötelező”-höz, a kötelező olvasmányok mintájára kötelező hallgatnivalóként minősíteném a zenével bármiféle kapcsolatba kerülők (művészek, tanárok, növendékek) számára.

(HCD 32844)

Fittler Katalin

STOLEN TIME
JUDIT RAJK • CONTRALTO

This album features a small part of Judit Rajk's rich repertoire, Hungarian compositions of the 20th and 21st centuries, starting with Zoltán Kodály's folksong arrangements, through Barnabás Dukay's large-scale monody, Zoltán Jeney's brief, resigned lament, to the sensitive song on the death of children by Máté Balogh. Although the bases of the works in this recording differ, they share one point in common: they use a small slice of the past in a daring and unique manner, whether it is actually used or merely as an element of inspiration. The challenge for the performer is to decide how to enrich this "past", this time of tradition, with her own tempo.

Albumunk Rajk Judit gazdag repertoárjának egy kis részét rögzíti, 20-21. századi magyar kompozíciókat, Kodály Zoltán népdalfeldolgozásaitól kezdve Dukay Barnabás nagyszabású monódiáján, Jeney Zoltán rövid, resignált lamentációján át a fiatal Balogh Máté érzékeny gyermekgyászballadájáig. A felvételen szereplő műveknek – bár alapjukon chérenek – van egy közös pontja: bátran és egyedi módon használják a múlt egy-egy kis szeletét, akár ténylegesen, akár csak inspirációs elemként – előadóként pedig az a kihívás, hogy miként tegye hozzá ehhez a „múltból”, a tradíció idejéhez a maga tempóját.

1	Zoltán Jeney: My Adored Fallen to the Foot of the Crucifix	2:26
2	Zoltán Kodály: Anna Mónár	8:37
3	Zoltán Kodály: My Heart Hurts	7:13
4	Zoltán Kodály: Kata Kádár	12:04
5	Máté Balogh: When Your Mother	4:37
Zoltán Kodály: Four Folk Songs from the Hungarian Folk Music		12:08
6	Came a Bird Aflaying	3:30
7	The Cricket's Wedding	2:56
8	In the Forest	2:43
9	Piper Johnny	2:52
10	Máté Balogh: Karfalkó konyusma	12:18
11	Barnabás Dukay: ...it's mine and it's for me...	10:06
Total time: 70:10		

HUNGAROTON
hungaroton.info • facebook.com/Hungaroton
Forgalmazza a Fötexnet Kft., 1126 Budapest, Nagy Jenő u. 12.
Megnevezés: hangzó CD • Származási hely: EU • © 2020 Fötexnet Kft.

5 991813 284426